

Handelingsadvies Prijsindexatie (per 01-01-2025)

Doel

Dit handelingsadvies biedt ondersteuning aan gemeenten bij het toepassen van de prijsaanpassingen op basis van de prijsindexatie zoals opgenomen in gemeentelijke IT-contracten, effectief vanaf 1 januari 2025. Dit handelingsadvies is bedoeld om gemeenten te helpen bij het effectief toepassen van prijsindexatie en om niet contractuele kostenstijgingen te voorkomen.

Achtergrond indexatie per 1-1-2025

1. In gemeentelijke contracten heeft u met uw leverancier voorwaarden vastgelegd. Op uw contracten zijn GIBIT 2016, GIBIT 2020, GIBIT 2023, een verbijzonderde versie van de GIBIT of in sommige, vaak langer lopende contracten, specifiek overeengekomen voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden zijn bindend. Hier hebben de partijen zich wederzijds aan te houden.
2. Prijsindexatie kan in de samenwerking tussen gemeenten en leveranciers een discussiepunt zijn. Vandaar dat we vanuit Vakgroep SLM en VNG duidelijk willen maken hoe hier mee om gegaan dient te worden.
3. In de GIBIT-voorwaarden staan heldere afspraken over de maximale hoogte van de periodieke prijsindexatie. Voor GIBIT 2016, 2020 en 2023 is de basis voor de prijsindexatie het CBS-prijsindexcijfer J. Voorheen was dit in de praktijk J6202, omdat de andere sub indexcijfers niet beschikbaar waren. Dit jaar zijn deze echter weer beschikbaar, waardoor we weer terugvallen op J62. Het prijsindexcijfer J62 geeft de *prijsontwikkeling, waaronder inflatie* weer van diensten die door in Nederland ingezeten bedrijven op het vlak van 'Computerprogrammering, advisering en aanverwante diensten' zijn geleverd. Prijsaanpassingen (stijgingen of dalingen, ook die als gevolg van energie-, personeels- en huurkosten bijvoorbeeld) worden hiermee ondervangen.
4. Ook in contracten met andere voorwaarden dan de inkoopvoorwaarden uit de GIBIT staan -meestal- afspraken over prijsindexatie. Geen afspraken over prijsindexatie betekent dat geen indexering wordt toegepast.

Samenvattend Handelingsadvies

1. **Contractuele afspraken:**
 - o Gemeenten wordt aangeraden vast te houden aan de contractueel vastgelegde afspraken over prijsverhogingen. Gebruik de contractueel overeengekomen CBS-prijsindexcijfers voor het vaststellen van eventuele indexatie.
 - o Voor derdenprogrammatuur kunnen, onder strikte voorwaarden, andere afspraken van toepassing zijn.
2. **GIBIT 2016, GIBIT 2020**
 - o Voor GIBIT 2016 of GIBIT 2020 contracten geldt een *maximale* indexatie gebaseerd op het laatst door het CBS gepubliceerde prijsindexcijfer in vergelijking met het prijsindexcijfer van 12 maanden daarvoor voor groep J62, conform CPA 2015, mits voor 1 december 2024 door de leverancier aan u gecommuniceerd. Op moment van publicatie van dit Handelingsadvies is het laatst gepubliceerde voorlopige cijfer, het cijfer van Q2 2024, en is de prijsstijging maximaal 2,1%. U ontvangt van ons een update zodra het definitieve cijfer bekend is. U kunt via dezer link het cijfer controleren.
 - o Controleer en handhaaf deze grens.

3. GIBIT 2023:

- Voor GIBIT 2023 contracten geldt een *maximale* indexatie van 4,4% gebaseerd op het CBS-jaarprijsindexcijfer J6202 van het jaar 2023, mits voor 1 december 2024 door de leverancier aan u gecommuniceerd. U kunt via deze link het cijfer controleren.
- Controleer en handhaaf deze grens.

4. Derdenprogrammatuur volgens GIBIT:

- Voor derdenprogrammatuur gelden andere voorwaarden. Controleer deze in het contract en scheid dit in de gesprekken van prijsindexering.
- De gemeente heeft specifieke contractuele rechten en verplichtingen met betrekking tot prijsaanpassingen (verlagingen of verhogingen) van derdenprogrammatuur.
- Meer informatie hierover staat in de Bijlage 'Voorwaarden derdenprogrammatuur loskopen' in dit document.

5. Afwijkende contracten:

- Bij contracten die niet onder de GIBIT vallen, volgt u de specifieke contractvoorwaarden.
- Indien er geen afspraken zijn gemaakt rondom indexatie, kan er niet worden geïndexeerd.

6. Actie bij hogere indexaties door leverancier dan contractueel overeengekomen:

- Wees alert op hogere indexaties dan overeengekomen en wijs deze schriftelijk af. Gebruik hierbij de [VNG-Modelbrief](#).

7. Onderhandelingen en wijzigingen:

- Indien u afwijkt van de contractuele afspraken, zorg dat er een duidelijke reden is waarom er in dit geval wordt afgeweken van de contractuele afspraken, zodat de afwijking aan zowel de leverancier als aan de accountant en andere marktpartijen kan worden uitgelegd. Maak bij voorkeur afspraken over compensatie in de jaren erna.
- Leg de afwijking schriftelijk vast en houd rekening met de rechtmatigheid en de aanbestedingsregels.

8. Rapportage:

- Vakgroep SLM en VNG volgen afwijkende indexatievoorstellen via meldingen van gemeenten om patronen te identificeren.
- Rapporteer afwijkende prijsvoorstellen aan de VNG via gibit@vng.nl. U doet dit door de aankondiging van de leverancier door te sturen.
- Als daar aanleiding toe is kunnen gemeenten, mogelijk in samenwerking met Vakgroep SLM en VNG, collectief actie ondernemen. Ook worden deze afwijkende prijsvoorstellen meegenomen in het handelingsadvies van volgend jaar.

Stappenplan Prijsindexatie

1. **Controleer contractvoorwaarden en relevante CBS-index:** Onderzoek vóór 1 december 2024 welke indexatievoorwaarden van toepassing zijn.
2. **Ontvangst indexatievoorstel:** Beoordeel of het voorstel tijdig, dus voor 1 december, en conform contract is ingediend.
3. **Afwijzing boven contractuele tarieven:** Wijs schriftelijk af als de indexatie hoger is dan toegestaan. Gebruik de [VNG-Modelbrief](#).
4. **Compensatiegesprek:** Indien een boven contractuele prijsindexatie overeen wordt gekomen bespreek dan eveneens een compensatie in de jaren erna en leg deze afspraken vast.

Meer informatie

- Bij vragen, neem contact op met gibit@vng.nl of raadpleeg het [GIBIT Forum](#).
- Dit handelingsadvies is onderdeel van een jaarlijks proces vanuit de Vakgroep SLM.
- Mochten er vanuit de markt signalen zijn over niet contractuele prijsverhogingen, geef dit altijd direct door aan gibit@vng.nl.

Bijlagen

- I. **Technische uitleg indexering volgens GIBIT 2016, GIBIT 2020 en GIBIT 2023:** Toelichting op de maximale indexatie voor 2025 vanuit diverse GIBIT voorwaarden.
- II. **Voorwaarden derdenprogrammatuur loskoppelen:** Specifieke regels voor prijsverhogingen van derdenprogrammatuur in GIBIT-contracten.

Bijlage: Technische uitleg indexering volgens de GIBIT 2016, GIBIT 2020 en GIBIT 2023

De indexering per 1-1-2025 is volgens de GIBIT 2016 en GIBIT 2020 nog onbekend. Reden is dat op dit moment Q2 alleen het voorlopig cijfer, beschikbaar per 16 september, bekend is namelijk 2,1%. Het definitieve cijfer zal half november bekend worden gemaakt op [deze site van het CBS](#).

CPA2015 ▼	Prijsindex								Jaarmutaties							
	2023 1e kwartaal	2023 2e kwartaal	2023 3e kwartaal	2023 4e kwartaal	2023	2024 1e kwartaal	2024 2e kwartaal**	2023 1e kwartaal	2023 2e kwartaal	2023 3e kwartaal	2023 4e kwartaal	2023	2024 1e kwartaal	2024 2e kwartaal**		
	2021=100								%							
62 Computerprogrammering, advisering.	106,8	107,7	107,4	107,6	107,4	109,4	109,9	4,5	4,8	4,1	3,4	4,2	2,4	2,1		

Bron: CBS

Het definitieve prijsindexcijfer Q3 2023 van J6202 Computeradvisering is niet voor 1 januari 2025 bekend. Dus dat cijfer kan per 1-1-2024 niet gebruikt worden.

Nadere uitleg:

De GIBIT 2020 zegt het volgende over indexeren, waarin het dikgedrukte stuk tekst toegevoegd is in 2020:

‘9.8 Jaarlijks per 1 januari kunnen de overeengekomen (jaar)tarieven en doorlopende vergoedingen door Leverancier worden aangepast, mits deze aanpassing minimaal één maand voorafgaand is aangekondigd. Een stijging is gelimiteerd tot maximaal de (eventuele) stijging van het laatst door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gepubliceerde prijsindexcijfer dienstenprijzen **in vergelijking met het prijsindexcijfer van 12 maanden daarvoor** voor groep J62, althans sectie J, conform CPA 2008, althans de opvolger daarvan.’

In vergelijking met de GIBIT2016 is er een verduidelijking aangebracht met betrekking tot het vergelijkingsmoment.

Het indexcijfer van Q2 2023 is (bij aankondiging minimaal één maand vooraf, dus uiterlijk 1 december) volgens de GIBIT het meest recente indexcijfer. Deze is terug te vinden in de Statline van het CBS De daadwerkelijke indexatie is Q2 2023 ten opzichte van Q2 2022. De berekening die het CBS maakt is als volgt, let wel, het CBS maakt de berekening met niet afgeronde indexcijfers, het zelf narekenen kan een vertekend beeld geven:

$$(Q2\ 2023 - Q2\ 2022) / Q2\ 2022 \times 100 = \text{indexatiepercentage}$$

Als de prijsindex een jaar ervoor hoger was dan het huidige jaar, zal de berekening een negatief cijfer opleveren. Dit is in het verleden mogelijk gebleken. De prijsindexcijfers zijn namelijk afhankelijk van meerdere economische factoren. Een crisis, zoals in 2020 en de depressie van 2008, kan een indexcijfer zodanig beïnvloeden dat deze negatief wordt. Een leverancier is gerechtigd zijn prijs dan te indexeren, maar hoeft hier geen gebruik van te maken. Oftewel de leverancier is niet verplicht te indexeren.

Voor GIBIT 2023 is het definitieve cijfer wel al bekend. In GIBIT 2023 is gekozen om het jaarcijfer te gebruiken. Dit cijfer wordt is eerder bekend en hierdoor is er makkelijker mee te werken. Ten opzichte van de GIBIT 2016 en de GIBIT 2020 is gekozen om J6202 in de bepaling te benoemen. Hierdoor moet dit cijfer worden gebruikt, voor dit jaar is dat 4,4%.

CPA2015 ▼	Prijnsindex					Jaarmutaties								
	2023 1e kwartaal	2023 2e kwartaal	2023 3e kwartaal	2023 4e kwartaal	2023	2024 1e kwartaal	2024 2e kwartaal**	2023 1e kwartaal	2023 2e kwartaal	2023 3e kwartaal	2023 4e kwartaal	2023	2024 1e kwartaal	2024 2e kwartaal**
	2021=100													
6202 Computeradvisering	107,0	108,0	108,5	107,4	107,7	109,3	109,9	4,7	5,6	4,2	3,0	4,4	2,1	1,7

Bron: CBS

Bijlage: Voorwaarden Derdenprogrammatuur loskoppelen

Verder staat het volgende opgenomen in de GIBIT 2020: '9.9 Leverancier is voorts gerechtigd de aantoonbare prijsstijging van Derdenprogrammatuur per 1 januari door te belasten, **mits deze prijsstijging ten tijde van het sluiten van de Overeenkomst nog niet voorzienbaar was**. Indien de prijzen van Derdenprogrammatuur gedurende de looptijd van de Overeenkomst dalen, zal Leverancier van Derdenprogrammatuur steeds slechts de actuele (verlaagde) prijs in rekening brengen.'

In dit geval is dikgedrukt een belangrijke 'mits' aangegeven. Als een leverancier aan kan tonen dat zij niet van een prijsstijging van een toeleverancier van derdenprogrammatuur afwisten, zijn zij gerechtigd deze te indexeren. Van dit recht kan alleen gebruik gemaakt worden als voldaan wordt aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 19.1

Artikel 19.1 citaat:

'Artikel 19. Derdenprogrammatuur 19.1. Indien de ICT Prestatie (geheel of gedeeltelijk) bestaat uit Derdenprogrammatuur, zal Leverancier in of bij het aanbod: i. specificeren welk deel van de ICT Prestatie daaruit bestaat; ii. de eventueel toepasselijke (licentie- en onderhouds)voorwaarden ter beschikking stellen; iii. slechts indien dit verzocht is: specificeren in hoeverre het mogelijk is de betreffende Derdenprogrammatuur elders te betrekken en in hoeverre de keuze daartoe over te gaan consequenties heeft voor het aanbod van Leverancier; iv. voor zover er sprake is van afhankelijkheid tussen de Derdenprogrammatuur en de overige delen van de ICT Prestatie, duidelijk kenbaar maken waar die afhankelijkheid in is gelegen en welke effecten die afhankelijkheid heeft voor (de kwaliteit van) de door Leverancier te verlenen ICT Prestatie.'